

beter doet, daar heelemaal niet op af te gaan" voor tegenspraak vatbaar.

Een enkele maal komen de geneesheer en de rechtsgeleerde met elkaar in tegenspraak. Op bldz. 140 zegt ENGEL, sprekende over mogelijke genezing bij de zwaarste gevallen van voedingsstoornis: „men behoeft dus niet bevreesd te zijn, dat zulke verzwakte kinderen, wanneer men hen redt, toch minderwaardige menschen zullen worden" en op bldz. 160 zegt MARIE BAUM: „zij sterven dan later aan kinderziekten of vermeederen de schare der toringcandidaten en bereiken in ieder geval nooit weer de mate van gezondheid, die hun door de natuur oorspronkelijk was toegedacht". Goede nota nam ref. van de eerlijke verklaring (bldz. 183), dat de consultatiebureau's zich niet beperken tot gezonde kinderen. Deze enkele aanmerkingen doen natuurlijk niets af aan de waarde van het boek.

Uit den aard der zaak zijn schrijvers en vertaalster onschuldig aan de reclame voor de melk der Hofstede Oud-Bussem, die het boek ontsiert. Deze reclame is onbehoorlijk door haar plaats *in* het boek en door de misvorming van ANDREA DELLA ROBBIA's beroemd medaillon tot een grafzerk met den overwinningskreet van JULIUS CAESAR! Het is om van te rillen.

CORNELIA DE LANGE.

---

SCHRÖDER's *Leerboek der Recepteerkunde*, 4de druk, bewerkt door P. VAN DER WIELEN. Groningen, J. B. WOLTERS U. M. 1913, 581 bldz. Prijs f 4.90.

In 1906 (2de helft bldz. 1186) werd de 3de druk van dit werk aangekondigd door den bewerker van dezen nieuwen druk. SCHRÖDER is in 1911 op 47-jarigen leeftijd overleden. Zijn beeltenis is tegenover het titelblad aangebracht.

Het boek van SCHRÖDER is niet alleen voor apothekers en apothekhoudende geneeskundigen van groot belang, maar zeker niet minder voor de voorschrijvende artsen. Het behandelt de verschillende dispenseervormen in uitvoerige bijzonderheden, en de kennis van de bereiding van wat wij voorschrijven is toch wel onontbeerlijk, willen wij voorschriften vermijden, die niet of slecht uitvoerbaar zijn. Daarbij worden al die nieuwere dispensatievormen besproken, die door ons wel eens worden voorgeschreven zonder te bedenken, welk een pharmaceutische arbeid daaraan vast zit, of die wij soms wel kant en klaar als fabriekswaar laten afleveren, in de meening, dat de apotheker zulke dingen niet kan bereiden. Met SCHRÖDER's boek kunnen wij omtrent al deze dingen wijzer worden door nauwkeurige beschrijvingen, zooveel mogelijk verduidelijkt met afbeeldingen. Ook de redenen, waarom de arts aan een bepaalden dispen-

satievorm de voorkeur zal geven in bepaalde gevallen, vindt men herhaaldelijk vermeld, bijv. bij de bespreking der verschillende constituentia en omhullingen van pillen.

Dan zijn er praeparaten, waarbij ook de niet-apotheekhoudende geneesheer zich niet tot voorschrijven bepaalt, maar dikwijls de leiding moet hebben bij de bereiding, zooals de melkgistingspraeparaten en de huidvernissen. Ook hiervoor zal dit boek hem tot gids kunnen zijn.

VAN DER WIELEN heeft bij zijn bewerking een aantal verbeteringen in het boek aangebracht, waardoor het in bruikbaarheid wint. Zoo is gebruik gemaakt van tweeërlei letter, waardoor het gemakkelijker is geworden, de hoofdbegrippen te onderscheiden van de nadere bijzonderheden. De tabellen zijn nagenoeg alle uit den tekst naar het slot van het boek verplaatst, en — bijzonder practisch — van de rest van het boek gescheiden door een stevig, grijsgekleurd blad met een bladwijzer der tabellen. Hieronder is van bijzonder belang de dubbele tabel der maximale doses: de ééne, op de gewone wijze, alphabetisch gerangschikt, de andere gerangschikt naar de opklimmende doses, waarbij ook is aangegeven, hoeveel maal de max. dosis per keer begrepen is in 1 gram. Daarbij zijn de middelen der pharmacopee (ook in den 3den druk) vet gedrukt. In de synonymenlijst zijn ook een aantal volksnamen opgenomen. Belangrijk is verder de lijst van geneesmiddelenamen van buitenlandsche pharmacopeeën, waardoor wij recepten uit het buitenland dikwijls beter zullen kunnen verstaan, of recepten, die wij meêgeven naar elders, beter verstaanbaar zullen kunnen maken.

In den tekst is ook een zeer overzichtelijke tabel aangebracht, waarop men met één oogopslag ziet, welke stoffen, in poeders samengemengd, zouden vervloeien.

Verschillende vormen en methoden van bereiding worden voor het eerst of uitvoeriger dan in den vorigen druk besproken, bijv. de tripelsaturaties, de sol. ferri albuminata, de aflevering van zalven in tubes, de zalfmolen. Het aantal figuren is door het een en ander gestegen van 71 tot 127.

Het artikel over steriliseeren is van 18 tot 53 bladzijden aangegroeid en bevat inplaats van één niet minder dan 32 figuren. Vooral dit gedeelte van het boek is ook voor den arts zeer leerrijk.

Enkele onderwerpen zijn iets korter behandeld dan in den vorigen druk, andere geheel geschrapt. Vooral door het gebruik van tweeërlei letter is de omvang van het boek, niettegenstaande de vele toevoegingen, niet belangrijk toegenomen.